ДИЈАЛОГ: ВИКТОРИЈА ВАСЕВ ДИМЕСКА - СТАНКО ПАВЛЕВСКИ

„Чепкање" во својата градина

Во македонските ликовни простори расте и зрее една специфична генерација млади творци, автентичен и автохтон говор, „збор" што не трпи лаги и залажувања, ги содржи миризбите и спецификите на едно ново откривање на битието и душата на авторот, на сопствената творечка енергија и моќ во отворен, индивидуален дијалог со формата на светот.

Станко Павлевски е „експонент" на овие тези, автор кој што цврсто се „држи" за морфологијата на традицијата и нејзините записи (навидум незабележливи), „разголувајќи" ја својата внатрешна органика, духовните и идејните „чинови" од сопствената животна сцена, онтолошките структури на трансхуманото во есценцијалните модули на формата на постоењето. Овие, како вистина „строѓи" облици, топли и блиски, метал-облик-крв и месо, во кои што ги наоѓаме сопствените визи на животот, толку едноставни во својата „појавна вокација" и толку таинствени во своите содржини се „елаборат" за формулата на егзистенцијата на обликот со една концентрирана мисла и безрезервна, страсна љубов кон творечкиот чин.

ВВД Еднаш, во една градина со миризба на овенати лисја и дрвја со големи белузливи „струпки" на времето и вкус на метал, зборувавме за „чепкање" во својата градина, во својот двор, тука пред градот и пред чергата...

СП Детството ги „разбудува" соништата за една градина, за еден можен далечен свет во кој станувавме поинакви, без виден идентитет, ослободени од страв и несигурност, од болката што се чувствува како вкус, мирис, звучно, најмалку конкретно. Тогаш сме слободни да создаваме чуда... Чепкајќи по градината на својот „заборав", најдов еден исчезнат свет, како успокојување.

Единствен свет што ми го даде вистинскиот спокој, двигател, сон на јаве – ТВОРЕШТВОТО како обред, како вистина... По нив најмногу чепкам во себе, во својата „градина".

Искуството и сознанието за ликовната историја и развојот на скулпторската мисла посебно ми требаат да не дојдам во ситуација на Роден да му објаснувам што значи импресионистичка скулптура. Треба да се гледа напред. Претпоставувам своја скулптура која ќе никне од силината на духовната енергија со која ме обдариле боговите. Страно ми е сопствениот „производ" да го чувствувам како туѓ, а тоа ми е доволно да направам или ненаправам скулптура. Од тука и до тука – се завршува во мене како резултат на вкрстени енергии – како поинаку да го објаснам раѓањето на делото. Колку е тој процес реален, исто толку е метафизички. Како и зошто?

ВВД Металот е амбиција и зараза, многу дава и многу одзема...

СП... Ограничува, како и секој друг материјал, но не барам од него тоа што не му прилега. Чувството дека металот адекватно и најсоодветно ја материјализира мојата мисла, е доволно да го сакам тој материјал, да барам повеќе и од него и од себе, но не и да го „силувам". Не така лесно ќе се продаде-ќе ја изгубам битката. Љубов и почит и одмерување на заемните можности и сили, прави тој да прозвучи толку вистински, толку радосно, болно, туку моќно, како да сум му ја допрел душата. Скулптурата е меѓу другото-материјалот. Да се почитува материјалот, значи да дојдат до израз неговите специфики, кои, од друга страна, ќе ги почитуваат и спецификите на дадената форма.

ВВД „Непристојно" е и агресивно да го спомнувам сликарскиот елемент во скулптурата зошто е исто така непристојно грубо и етикетирано да се двојат овие сегменти од симфонијата на творештвото, на создавање на еден сложен процес на творење и компактна, едноставна целина во финишот...

СП... Која ќе биде сепак именувана-скулптура, слика, авион или засолниште. Почитувам да се мешаат ликовните медиуми, но во творецот е дефинитивната одлука-во кој однос. Многу е важно што сакам да направам. Сакам да направам скулптура, но нема да си дозволам бојата, патината, графизмот... да ја нарушат, да ја „обеспокојат" формата, туку, пред се, да го дообјаснат и збогатат визуелниот впечаток.

Формата ја градам така да во неа бидат вградени и боени вредности, сензации на брусени партии, оксидирани, боено патинирани, каде што го чувствуваме материјалот, потоа графизми во подготовката на плохата што ја потенцира вредноста на линијата во конструирањето на формата. Тие вредности се сликарски, но контролирани во рамките на скулпторски обмислена форма. Боена интервенција врз архитектурата- „бел ѕид-црна скулптура" се доживува како количество на црна во бел простор, како црна плоха, како црн волумен во простор. Што е тоа „количество на црно" и едно и друго и трето... каде завршува сликарството, каде почнува скулптурата?

Постмодерната помеша многу работи, па му помогна на сликарството да излезе од плохата, а на скулптурата и овозможи повеќе да ја почитува, празнејќи го волуменот, движејќи се кон неа и кон линијата. Но, постмодерната не ни помислуваше дека „се тече, се се менува" но не дека се може и да помине. Тој вид слобода да излезе од медиумот, постави нови критериуми, поинаков однос кон просторот, формата, творечкиот чин, гледачот... ги зголеми барањата.

ВВД Цел еден животен простор, едно полно живеење, можно- метафизичко, стварно-имагинарно-атрибути на создавањето на архитектониката на постоењето-мит-јаве-раѓање -живот-смрт, содржини што ја осмислуваат формата, ја „полнат" баналноста на секојдневието, на сцената што го означува животот... Живееме во сликан и вајан, обликуван простор.. влегуваме (и тој вонас) во испреплетени сфери на егзистенцијата на обликот-конкавни, конвексни,... во еден верижен систем на дишењето-во ритуалот на животот, во едноставноста што толку често и лесно ја комплицираме...

СП... Влегуваме. Црна плоха што збунува не впива и не води таму каде што нешто треба да се случи. Десно-влезаголна скулптура (ѕид-под), го грабнаа просторот, направила засолниште. Црната плоха добива трета димензија-станува волумен (мислен, издвоен волумен-доволно за да биде скулптура.). Уште два чекора-вертикала (решетки, впишан крст); скали што неводат никаде или секаде; плоха, па агол, па повторно агол. Се ослободуваме од еден вид фобија за да влеземе во кругот на нашата минливост преку предупредувачкиот времемер со полукругот над главата и заканувачкото сечило или клатно. Погледот се движи по ѕидот каде што пет исти квадрати бележат пробивање на плохата, нејзиниото раслојување нагризување, самодоволно раслојување, визуелно спојување на две издвоени форми со влегување на детал од едната и другата во територијата на другата и едната. Потаму-форма на подот-светилниот жртвеник: полукруг, рамна кубична плоча, отвор, капак...: духовна вертикала со брусен правоаголник на врвот, како впивач на нематеријалното, на светлината, на духовното... доживувања што отвораат прашалници на кои немаме рационален одговор, туку се повторно се враќа на доживувањето, на сетилното...

ВВД Трагите на нашите чекори, на фундаменталните регистри на времето и обликот, на „злочин и казна", на радоста на живеењето, на пороците и врлините-на се она што го носи бремето на одговорноста на зборот „човек" и духот „простор" - се и формула за постоење на овие дела.

Пробив во просторот и пробивање на просторот, ги пробива човечките можности... не враќа кон покорното признавање дека сме во неговите железни преградки, зависни од него, дека и животот и смртта ги „живееме" во него-тука нема борба...бавно, вистински, тактилно, чувствително... Динамите, Архитектоните конструкции, Психопростори, Обредните траги-временски и просторни белешки, навлегуваат во мојот живот-конструкции на една реинкарнација.